

Motion till riksdagen 2021/22:2563

av **Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD)**

Jämställdhet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdatera de jämställdhetspolitiska målen och avveckla skrivningar om en jämn könsfördelning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att all form av kvotering inom offentlig verksamhet ska avvecklas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hedersnormer inte ska vara en del av vårt svenska samhälle och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppnå jämställdhet i det offentliga rummet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att trygga medborgarnas likvärdiga säkerhet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla genuspedagogiken i förskolan och skolan och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa en jämställd utbildning och likabehandling inom skolan och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att kommuner kartlägger och åtgärdar anställdas förutsättningar och skillnader i arbetslivet och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka skyddet mot sexualbrott och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att identifiera risker för att anställda utsätts för brott och att trygghet på arbetsplatsen säkerställs och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa sänkning av straff i de fall gärningsmannen förlorar sin anställning och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en ökad ekonomisk jämställdhet mellan könen ska uppnås och tillkännager detta för regeringen.

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka all form av ålderism och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka forskningen om kvinnosjukdomar och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kartlägga skillnader mellan mäns och kvinnors förutsättningar för att uppnå en jämställd vård och omsorg och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram nationella riktlinjer för en jämställd vård och omsorg och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att kommuner genomför en personalutbildning i jämställdhetsbedömning vid ansökan om omsorg och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att kommuner kartlägger, belyser och åtgärdar skillnader i utförande av obetald hemtjänst och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att män, på egen begäran, ska ha rätt att göra ett faderskapstest och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en fastställd biologisk fader automatiskt också fastställs som vårdnadshavare och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att på sikt avveckla Jämställdhetsmyndigheten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En strävan efter jämställdhet mellan könen tas i vårt land ofta för givet. Det är dock inte så längesedan kvinnor gavs rösträtt i allmänna val. Vi ska känna respekt för och inse att den samhällsförändring vi de senaste decennierna tvingats bevittna riskerar att allvarligt hota kvinnors ställning i Sverige. Jämställdhetsfrågan står dock fortfarande högt upp på den politiska agendan och belyses flitigt. Begreppet jämställdhet har flera vinklar och uppfattas olika av olika individer. Dessutom finns det delade meningar gällande vilken roll politiken ska ha i att forma ett jämställt samhälle. Det är en fullständig självklarhet att män och kvinnor har exakt samma värde och att båda könen ska ha samma rättigheter, vara lika inför lagen och kunna känna sig trygga och respekterade. Varje individ ska stå fri att göra sina egna individuella livsval, utan att det offentliga eller andra faktorer ska försöka styra eller påverka dessa val. Vi tror inte på kvotering och att jämställdhet uppnås då lika många män som kvinnor exempelvis sitter i en bolagsstyrelse eller finns representerade inom olika yrken. Bedömningen av om ett samhälle ska kunna anses vara jämställt eller ej, ska utgå från huruvida det finns lika förutsättningar oavsett kön, att leva sitt liv som man själv önskar, i form av exempelvis utbildning, yrkesval eller familjeplanering.

Jämställdhetspolitiska mål

De jämställdhetspolitiska målen utgår i grunden från en tanke om att män och kvinnor ska ha samma makt att forma sina liv och inte särbehandlas på grund av kön. En närmare granskning av målen visar dock att de allt som oftast utgår från att jämställdhet

nås först då en jämn könsfördelning genomsyrar hela samhället. Detta är problematiskt på framför allt två grunder. Det är inte nödvändigtvis ett tecken på negativ fördelning eller diskriminering när män och kvinnor fördelar sig olika på olika områden. Mål som fokuserar på könsfördelning riskerar därmed att diskriminera det ena könet om de ska uppnås. Det finns också en risk för att fokus hamnar på att fördela problem jämnt mellan könen, snarare än på att åtgärda problemen i sig.

Jämställdhetspolitikens roll bör vara att motverka diskriminering, upprätthålla valfrihet, säkra likhet inför lagen och försöka underlätta tillvaron för män såväl som kvinnor i de livssituationer som de själva har valt, oavsett om dessa val följer traditionella könsnormer eller inte. Den bör också sträva efter att kön aldrig blir en faktor i bedömningen av en persons kompetens eller lämplighet i en given situation. De jämställdhetspolitiska målen bör skrivas om i enlighet med det resonemanget.

Kvotering

Alla former av kvotering och positiv särbehandling på basis av kön bör avvecklas inom ramen för offentlig verksamhet. Vägen till bejakande av individuella val och bedömning av individ efter personliga egenskaper snarare än kön kan aldrig gå genom särbehandling. Utöver det faktum att all så kallad positiv särbehandling av en grupp samtidigt utgör negativ särbehandling av någon annan grupp, förstärker sådan behandling synen på människor som representanter för en grupp snarare än representanter för sig själva. Vare sig det handlar om val av och antagning till utbildningar eller uttag av föräldraledighet bör det individuella perspektivet aldrig överskuggas av ideal och målbilder om en viss fördelning mellan grupper.

Hedersnormer

I dagens Sverige hörs allt oftare rapporter från personer som lever i en förtryckande och våldsam hederskultur som kraftigt begränsar deras möjligheter att själva bestämma hur de exempelvis ska leva eller klä sig. Offren för hederskulturen begränsas kraftigt i sin vardag. De tvingas finna sig i att deras rätt att göra egna livsval inskränks och det krävs av dem att de försakar den egna viljan för att alltid sätta familjens eller släktens anseende först. I hederns namn utsätts de ofta för trakasserier, hot och våld från de personer som borde stå dem närmast. De mest extrema fallen har gått så långt att offren fått sätta livet till i försvar av familjenamnet. Hederskulturen är ett importerat problem som etablerat sig som fenomen i en framväxande parallell samhällsstruktur som kraftigt hotar vårt lands jämställda syn på båda könsens lika fri- och rättigheter. Det strider dessutom mot FN:s deklaration om mänskliga rättigheter. En sådan konflikt om kvinnors ställning i Sverige kan aldrig accepteras.

Jämställda förutsättningar i samhället

Utgångspunkten i ett välmående samhälle måste vara att män och kvinnor ges samma möjligheter och rättigheter. Att jämställdhet och var och ens trygghet upprätthålls ska vara självklarheter. Idag finns ett utbrett våld i samhället – i synnerhet våld mot kvinnor och barn. Detta är inte värdigt vare sig vårt, eller något annat land. Den utbredda otryggheten i samhället har varit påtaglig under lång tid, och det finns i nuläget inga

indikationer på att det i närtid kommer att förändras till det bättre. Även om all otrygghet är att betrakta som oacceptabel finns en betydande skillnad mellan könen. Otryggheten är särskilt utbredd bland kvinnor. Som exempel kan här nämnas Brottsförebyggande rådets (Brå) nationella trygghetsundersökning från 2019, som bland annat visar att nästan varannan kvinna i åldersgruppen 20–24 år ofta har valt att gå en annan väg än den önskade på grund av otrygghet. Hela 49 procent av kvinnorna i samma åldersgrupp uppger i undersökningen att de är rädda för att utsättas för ett sexualbrott. Som svar på otryggheten känner många kvinnor sig nödgade att ändra sina egna vanor och beteendemönster. Det kan handla om att undvika att gå till fots och i stället cykla, åka kommunalt eller bli hämtade i bil, alternativt helt undvika att vara ute ensamma och istället vara i sällskap med en eller flera personer som de känner. Dessa begränsningar i tillvaron utgör oacceptabla hinder för ett jämställt samhälle. Staten ska vara garanten för invånarnas säkerhet, och arbetet med att trygga befolkningen behöver påskyndas.

Jämställd utbildning

Det finns en ökande tendens att inom svenskt skolväsende göra avkall på grundläggande likabehandling av flickor och pojkar. Det är oroväckande. Detta kan ta sig uttryck genom att exempelvis ordna könssegregerade aktiviteter eller acceptera och i vissa fall till och med själva införskaffa klädesplagg som begränsar flickors frihet. I vårt land ska våra värderingar gälla. Skillnader i när eller hur olika högtider, på grund av olika religionstillhörighet, firas är inte upp till skolväsendet eller samhället i övrigt att rätta sig efter. Lika oroväckande är det faktum att pojkars skolresultat sedan lång tid har legat väsentligt lägre än flickors, vilket måste ses som ett misslyckande avseende skolans uppdrag att rusta barn inför framtiden. Behovet av att särskilt beakta ovannämnda problem är av yttersta vikt. Samtidigt finns det anledning att förhålla sig kritisk mot delar av dagens så kallade genuspedagogik. Det förekommer exempelvis att lärare och pedagoger övervakar barns beteende och styr deras val i en normbrytande riktning och problematiserar varje könsnormativt uttryck. Därför bör riktade stöd och uppmaningar till sådan verksamhet avvecklas.

Jämställd arbetsmiljö

För att uppnå en jämställd arbetsmiljö behöver skillnaderna i förutsättningarna för att utföra sitt arbete kartläggas och belysas. Detta ska åligga arbetsgivare inom offentlig sektor att genomföra. Kartläggningen ska innefatta olika förvaltningars hantering av personalens förutsättningar, från chefsposition till de som utför det praktiska arbetet. Finns tillgång till arbetskläder, tjänstebil osv.? De kartläggningar som hittills genomförts har påvisat att kvinnodominerade verksamheter i större utsträckning saknar arbetskläder och som fordon används ofta cykel istället för bil. Detta gäller också under kalla höst- och vintermånader. Synen på anställdas förutsättningar för att genomföra sitt arbete på bästa sätt behöver förändras och förhållandena bli mer likvärdiga.

Sexuella trakasserier

Precis som alla människor ska ha rätt till ett tryggt liv i hemmet och i det offentliga rummet, måste också tryggheten garanteras i arbetslivet. En del så kallat strukturellt

kvinnovåld beror på en felaktig organisationsstruktur, som ökar riskerna för att våld och hot ska inträffa. Det kan också röra sig om osäker kontanthantering, att en socialsekreterares besöksrum inte är inom höravstånd för övriga medarbetare, underbemanning på en vårdinrättning med farliga patienter eller ensamarbete på kvällar.

Att utsättas för sexuella trakasserier eller andra brott på en arbetsplats kan orsaka stort lidande för den utsatta. En ny försvårande omständighet bör läggas till i listan över omständigheter som ger strängare straff. Det ska ses som försvårande om en gärningsman har begått brott av sexuell karaktär, såsom sexuellt ofredande, om offret har utsatts för det inom ramen för sin yrkesutövning. Visserligen kan det redan i dag ses som försvårande om någon missbrukar sin tjänsteutövning och begår brott. Dagens reglering har dock sin utgångspunkt i gärningsmannens befattning och inte offrets. Skyddet bör stärkas så att även sexualbrott begångna av en utomstående, mot någon i tjänst, ses som försvårande, exempelvis av en restaurangkund mot en servitris. Dagens ordning, där påföljd och straff sänks om gärningsmannen sägs upp till följd av sin egen brottslighet, ska slopas. Den som begår ett sexualbrott på arbetsplatsen ska i första hand dömas för brottet. Huruvida personen är lämplig eller inte för fortsatt arbete ska avgöras av arbetsgivaren.

Ekonomisk jämställdhet

Principen om lika lön för lika arbete bör vara en självklarhet. Det är inte enkelt att få en helt klar bild av hur stort problemet med osakliga löneskillnader, relaterat till könstillhörighet, egentligen är. Siffrorna tycks variera från några promille upp till flera procent, beroende på vem som mäter och hur man mäter. Att det över huvud taget förekommer att människor får en lägre lön än vad de egentligen har rätt till, endast baserat på sin könstillhörighet, är dock fullständigt oacceptabelt. Därför är det positivt att årliga lönekartläggningar har återinförts. Effekterna av lönekartläggningar bör regelbundet utvärderas för att säkerställa maximal effekt. Det är ett faktum att kvinnor som grupp har en sämre löne- och pensionsutveckling än män. Satsningar på exempelvis fler heltidsanställningar, höjda garantipensioner och höjt underhållsstöd har en direkt och betydande inverkan på inkomstskillnaden mellan män och kvinnor. Därutöver bör ett helhetsgrepp tas avseende exempelvis föräldraförsäkringssystemet, där dagens kvotering ersätts med modeller som tar bort ekonomiska effekter av familjers fördelning av föräldraledighet.

Motverka all form av ålderism

Ålder är bara en siffra. Tyvärr ser vi dock att människor blir negativt behandlade på grund av fördomar om ålder. Detta är ett allvarligt problem inom arbetsmarknadspolitik. Samtidigt som vi förväntas arbeta längre, blir det allt svårare att komma i arbete ju äldre vi är. Detta har blivit särskilt påtagligt under pandemin. Denna har bland annat medfört en betydligt högre arbetslöshet i grupper som inte tidigare varit särskilt hårt drabbade. En sådan grupp är åldersgruppen 55+. Många i denna åldersgrupp har en lägre utbildningsnivå. Vi måste motverka all form av ålderism och säkerställa att all erfarenhet som finns hos den äldre befolkningen kommer samhället väl till nytta.

Jämställd hälsa

Det faktum att män och kvinnor är biologiskt olika gör att de delvis drabbas av olika sjukdomar och arbetsrelaterade skador, samt att de ibland reagerar olika på samma mediciner. För att öka kunskapen och minimera lidandet för de enskilda, bör resurserna till forskning på detta område öka. För att förstå problematiken kan kvinnosjukdomen endometriosis betraktas. Trots att nästan var tionde kvinna drabbas, har forskning och kunskap om situationen länge varit bristfällig. Förutom det fysiska lidandet blir många också lidande ekonomiskt, eftersom vissa verksamma mediciner inte subventioneras av staten och inte omfattas av högkostnadsskyddet. Ett annat exempel med koppling till jämställdhet och hälsa, där staten bör ta ett större ansvar, är kampen mot könsbundna cancerformer, såsom bröstcancer eller prostatacancer. Vare sig det handlar om att stärka eller utveckla nya screeningprogram, förstärkta anslag till forskning, subventioner av läkemedel eller andra åtgärder för att komma till rätta med könsbundna sjukdomar, så innebär åtgärderna ett steg framåt för jämställdheten då dessa könsbundna problem motarbetas likvärdigt.

Jämställd vård och omsorg

Jämställdhetsperspektivet ska genomsyra all form av vård och omsorg. Rapporter visar dock att kvinnor får mer personliga omsorgsinsatser medan män får mer serviceinsatser. Detta indikerar antingen att kvinnor inte får samma stöd i den service de behöver eller att män bedöms behöva mer hjälp med exempelvis städ, tvätt och matlagning. Biståndsbesluten kan påverkas av bedömarens omedvetna föreställningar om vad män respektive kvinnor klarar av eller behöver. Det har också stor betydelse om de omsorgsbehövande utgör ett fler- eller ensamhushåll. I flerhushåll får männen oftare hjälp med service av sin kvinnliga partner, medan kvinnor som är i behov av detta istället får hjälp av hemtjänsten. Det är tydligt att män och kvinnor beviljas stödinsatser olika, trots att behovet av insats egentligen är detsamma. Därför behöver vi medvetandegöra hur biståndsbedömarens egna föreställningar om kön påverkar, för att strävan efter en jämställd äldreomsorg ska kunna uppnås.

Nationell forskning visar att obetald äldreomsorg står för mer än hälften av all omsorg för äldre hemmaboende. Den obetalda omsorgen utförs oftast av kvinnor – hustrur, döttrar eller andra närstående. Kvinnor som vårdar sin make gör det ofta ensamma, medan vård som utförs av make ofta kompletteras med hemtjänst eller närstående.

Jämställt föräldraskap

Barn bör så långt det är möjligt ha rätt till båda sina föräldrar. I dagsläget ges såväl modern som fadern vårdnaden om barnet i det fall föräldrarna är gifta. I det fall en ogift kvinna föder barn är det däremot upp till henne om vårdnaden ska tilldelas även fadern, utan en föregående rättslig process. Vidare kan modern, i egenskap av vårdnadshavare, kräva ett faderskapstest för att såväl hävda som neka faderskapsband.

En man som tror sig vara far till ett barn saknar dock rätt att begära ett sådant test för att bevisa sitt faderskap. Dessa regler resulterar i en starkare juridisk ställning för mödrar än för fäder och att alltför många barn riskerar att gå miste om kontakten med sin far. Det bör därför införas en rätt för män att begära faderskapstest. En man ska per

automatik fastställas som far till ett barn, om ett positivt testresultat kan uppvisas. En fastställd fader ska också per automatik fastställas som barnets vårdnadshavare. Domslut ska krävas för att frånta en förälder vårdnaden om ett barn, snarare än tilldöma en förälder vårdnaden om sitt barn.

Jämställdhetsmyndigheten

På sikt anser vi att Jämställdhetsmyndigheten kan avvecklas. Risker är att fokus på de viktiga jämställdhetsfrågorna enbart samlas till denna myndighet, och därmed riskerar att nedprioriteras inom andra myndigheter. Vi ser att jämställdhetsfrågorna skulle tjäna på att behandlas likvärdigt inom alla myndigheter.

Ann-Christine From Utterstedt (SD)

Magnus Persson (SD)

Ludvig Aspling (SD)